

Елин Пелин

Най-справедливият

На един сиромах човек му се родило дете. Той много се зарадвал и решил да му намери най-справедливия човек на света за кръстник.

И тръгнал тоя сиромах да търси най-справедливия човек.

На един кръстопът го срещнал белобрад старец.

– Къде така, байо? – попитал старецът.

– Така и така, роди ми се дете – рекъл сиромахът. – Обичам го много, искам да излезе нещо от него и затова реших да му намеря за кръстник най-справедливия човек на земята.

– Да го кръстя аз! – казал старецът.

– Кой си ти?

– Аз съм господ.

Сиромахът помислил, помислил и рекъл:

– Не, ти не можеш да кръстиш моето дете, защото си несправедлив.

На едни даваш много, на други нищо не даваш. Едни по твоя воля, без да работят, тънат в разкош и богатство, а други през цял живот се мъчат и умират от глад и сиромашия. Не ми се сърди, че не те искам за кръстник.

И сиромахът тръгнал нататък. Срещнал го друг старец.

– Къде така, байо?

– Търся кръстник за детето си, но искам той да бъде най-справедливият човек.

– Да го кръстя аз! – рекъл старецът.

– Кой си ти?

– Аз съм свети Петър.

– И тебе те не искам – отговорил сиромахът, – и ти не си справедлив: едни пушаш в рая, други не пушаш.

И тръгнал сиромахът пак да върви. Срещнал го един момък.

– Къде така, байо?

– Търся кръстник за детето си, но искам той да бъде най-справедливият.

– Да го кръстя аз!

– Кой си ти?

– Аз съм архангел Михаил, който взема душите на хората.

– Добре! – казал сиромахът. – Приемам те за кръстник. Ти си справедлив. Твоята ръка нанася смърт, без да жали никого, без да гледа богат и сиромах, млад и стар, праведен и грешен. Ти си еднакъв за всички.

Сиромахът завел архангел Михаил у дома си. Архангел Михаил кръстил детето и казал на сиромаха:

– Ти обичаш справедливостта, но си сиромах. Искам да ти направя

едно добро: да станеш богат и да живееш добре. Ти ще се обявиш за лекар. Тебе ще те викат при много болни и ще ти дават пари. Когато идеш да лекуваш някого, ще гледаш добре, ако ме видиш при краката на болния, лекувай го с каквото намериш за добре – той ще оздравее. Ако ме видиш при главата на болния – откажи се да го лекуваш и знай, че му е дошла смъртта.

Архангел Михаил благословил сиромаша и си отишъл.

От тоя ден сиромашът се прочул като чуден лекар. Повикат го при някой болен. Той, ако види архангел Михаил при краката му, лекува го с водица, тревица – и болният оздравее. Ако види архангел Михаил при главата на болния, той каже на близките му да оставят всяка надежда, защото смъртта стои над него.

Като лекувал така, сиромашът получавал много пари и станал богат. А като станал богат, почнал да става несправедлив.

Веднъж се разболяла царската дъщеря. Провървели се най-прочути лекари по света – никой не можал да ѝ помогне. Най-после повикали нашия лекар. Той отишъл при болната. Погледнал – архангел Михаил над главата ѝ. Разбрал човекът, че смъртта ѝ дошла, но му станало жал за нея, като я видял млада, хубава, мила, още нищо неразбрала от живота си, и намислил да я спаси с хитрост.

– Вземете болната полека – казал той на слугите – и я обърнете така, че главата ѝ да дойде на това място, на което ѝ са краката.

Слугите обърнали болната.

Архангел Михаил се усмихнал на хитростта на кумеца си и си отишъл.

Царската дъщеря подир няколко дни оздравяла.

Царят наградил богато лекаря; и от тоя ден той станал още по-почут и спечелил още повече богатство.

Наскоро след това архангел Михаил се явил при кумеца си и му казал:

– Ти търсеше справедлив човек за кръстник на детето си, а сам станал несправедлив и с хитрост спаси царската дъщеря. Нейната свещ беше угаснала и само заради тебе тя бе благословена наново да се възобнови и да гори.

– Каква свещ? – попитал кумецът.

– Ела с мене, аз ще ти покажа – казал архангел Михаил, вземал кумеца си и го занесъл на оня свят. Там, върху едно безкрайно ширине, горели много свещи.

– Какви са тия свещи? – попитал кумецът.

– Това са свещите на живота – казал архангел Михаил. – Всеки човек, щом се роди, тук му се запалва по една свещ. Щом догори свещта му, това е знак, че трябва да отида да прибера душата му – животът му е вече привършен. Ето, виждаш ли големите, току-що запалени свещи? Това са свещите на новородените деца. Догорелите до половина са на ония хора, които са изживели вече половина от живота си, а съвсем догорелите вече свещи, които мъждеят и чакат всяка минута да изгаснат, са свещите на хората, чийто живот се вече свършва.

– Моля ти се, архангел Михаиле, покажи ми моята свещ – рекъл кумецът.

Архангел Михаил му показал една свещ, която вече догаряла, и му казал:

– Ето това е твоята свещ.

– Ами свещта на детето ми?

Архангел Михаил му показал една съвсем голяма свещ, която току-що почнала да гори, и рекъл:

– Това е свещта на детето ти.

– Не можеш ли, куме – рекъл старецът, – да отрежеш малко от свещта на детето и да наставиш моята?

Ангелът се разсърдил и още веднъж му казал:

– Защо ти търсиш справедлив човек за кум, когато сам не си справедлив?

И като го грабнал, занесъл го пак на земята.

Човекът живял нащрек. Веднъж легнал болен. Над главата му дошъл архангел Михаил.

Човекът повикал жена си и казал да го обърнат и да положат главата му на мястото, дето са краката му. Жена му го послушала и го обърнала. Но архангел Михаил се преместил и застанал пак над главата му.

Тогава човекът се примилил и казал:

– Куме, остави ме още малко да поживея – да се порадвам на богатството си.

– Е, човече – казал му ангелът, – ти сам призна, че съм най-справедлив, че никого не жаля – ни беден, ни богат. Свещта ти е вече догоряла.

– Тогава да бъде волята ти! – рекъл човекът.

И архангел Михаил взел душата му.

КРАЙ

© Елин Пелин

Издание: Елин Пелин. Приказки, Съчинения в шест тома, Том 5

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10992>]